

Theater. Abattoir Fermé maakt opmerkelijke keuze voor Shakespeares 'Hamlet'

Eigenwijs huis is niche ONTGROEID

Wat ooit begon als een drietal liefhebbers dat binnen een niche experimenteerde, is nu een collectief dat de ene zaal na de andere uitverkoopt met een bewerking van Shakespeares *Hamlet*. Maar toch is Abattoir Fermé altijd koppig zijn zin blijven doen.

EWOUDE CEULEMANS

Abattoir Fermé dat zich waagt aan een bewerking van Shakespeares ultieme klassieker *Hamlet*? Het roept vragen op – is Shakespeare geen saai keuze voor een gezelschap dat altijd wist te verrassen? – maar het prikkelt ook. Niet alleen omdat rasacteur Stefaan Degand de hoofdrol vertolkt, maar ook omdat het Mechelse theatergezelschap altijd een heel eigen stempel drukt op onaantastbaar gewaande klassiekers, zoals Kafka's *Het proces* en Lewis Carrolls *Alice In Wonderland*.

Het prikkelt kennelijk ook een groot publiek: de twaalf voorstellingen in het Mechelse kunstencentrum Nona, Abattoirs thuisbasis, zijn al uitverkocht. De drie voorstellingen in de Gentse Vooruit ook. Hetzelfde voor de Monty in Antwerpen. "Heel fijn natuurlijk", vindt regisseur Stef Lernous. "Jarenlang speelden we altijd acht voorstellingen in Nona. Nu zijn het er twaalf. Misschien gaan we ooit naar twintig. Ik ga daar niet over klagen, ik vind dat fijn. *Keep it coming.*"

Ooit was het anders. Toen Stef Lernous samen met actrice Tine Van den Wyngaert en Nick Kaldunski in 1999 het huis oprichtte, was er van een professionele carrière nog geen sprake. Stukken werden gemaakt zonder subsidies, in kleine zaaltjes voor een handvol toeschouwers, in de vrije tijd. "Tine werkte toen nog bij *Flair*, Nick werkte halftijds bij Telenet", herinnert Lernous zich. "Ik had geen job."

2005 werd een kantelpunt, vertelt Lernous vandaag. "We hadden op dat moment al zo'n dertig stukken gemaakt, meestal zonder subsidies. We hadden 2.000 euro op onze rekening staan", vertelt Lernous vandaag. "Tine, Nick en ik zeiden: we gaan nog één stuk maken. Als dat niet aanslaat bij de pers, bij het publiek, bij de subsidiecommissies, dan stoppen we er maar beter mee."

Dat stuk heette *Galapagos*, en het werd onwaarschijnlijk goed onthaald. "Onze eerste selectie voor het Theaterfestival: voor ons was dat heel verrassend, dat mensen meegingen in zo'n donker universum. Het was een voorstelling over tegencultuur, over complottheorieën, over sm. Het was misschien wel ons eerste apocalyptische stuk. En het werd plots opgepikt."

Volkscafé

De stijl en toon van Abattoir Fermé werden voor vele jonge theatermakers een voorbeeld. "Andere mensen – ik ga geen namen noemen – gingen dezelfde dingen doen als wij. Je zag acteurs kruipen over de bühne, zoals dat bij ons

gebeurde. Die monsterlijkheid, die horror... We waren school aan het maken. Ik dacht: hoe kan dat nu? Voor mij was dat altijd cult of niche, en plots werd dat opgepikt door andere makers, en het publiek beloonde ons ook. Heel bizar."

Het is sindsdien snel gegaan, met succesvoorstellingen als *Tourniquet* (2008), *Colossus* (2015) en *Buko* (2017). "Dan sta je op het Theaterfestival. En het jaar nadien opnieuw, en dan nog eens. En dan vraagt de Vlaamse Opera om een stuk te maken, en blijkt dat ook een succes. Voor je het weet vraagt Helmut Lotti om mee te werken aan zijn videoclip."

Toch is Abattoir altijd zijn eigen zin blijven doen, en persoonlijke voorstellingen blijven maken. Zelfs voor *Hamlet* deed Lernous in zijn eigen ervaringen inspiratie op, bij de herinneringen die op zijn netvlies staan gebrand van toen hij met zijn ouders meegang naar het plaatselijke volkscafé. "Eigenlijk maken wij documentaire theater. Natuurlijk is het heel grotesk, met bizarre kostuums, een uitvergrote speelstijl enzovoort. Maar ik kan je meenemen naar plekken waar je dat soort dingen ziet. De realiteit is veel straffer en grotesker dan we vaak denken. En veel van de stukken die we maken zijn gebaseerd op dingen die ik echt heb meegemaakt."

'Als je werkt met Helmut Lotti, en met de Vlaamse opera, behoor je niet meer tot de cult, denk ik'

STEF LERNOUS
MEDEOPRICHTER ABBATOIR FERMÉ

Op die manier is Abattoir het cultcircuit ontgroeid, zonder aan eigenzinnigheid in te boeten. "Mensen denken soms nog dat Abattoir 'niche' is. Maar als je met Helmut Lotti werkt, en met de Vlaamse Opera, behoor je niet meer tot de niche, denk ik." En voor je het weet breng je Shakespeare naar de planken. "Inderdaad," lacht Lernous, "maar wel op een manier waarop wij het willen. Bij Helmut Lotti was dat ook zo: ik moet mij daarachter kunnen zetten. Anders blokkeer ik."

Eén toeschouwer

Blijft de vraag: is een zaaltje van zo'n 115 man niet te klein geworden voor Abattoir Fermé? "We hebben ons die vraag wel al gesteld. Een grotere zaal, maar minder voorstellingen? Of een kleinere zaal, en meer voorstellingen? Het is een groot verschil, spelen voor honderd man of voor zevenhonderd man."

Hij wil het een niet opgeven voor het ander, besluit hij. "Ik ben bij Nick al lang aan het pushen om een monoloog te kunnen maken. Voor 25 man, zodat je publiek echt in het decor zit. En een een-op-eenvoorstelling lijkt mij ook geweldig: één acteur van Abattoir tegenover één toeschouwer. Dat moet spannend zijn. Dan maak je als toeschouwer echt iets mee."

"Ik heb al ideeën daarvoor, alleen zijn die dingen moeilijk te esceneren, omdat ze niks opleveren. Je moet daar heel veel tijd en moeite in steken, voor een erg klein publieksbereik. Als je een miljoen of anderhalf miljoen euro subsidie hebt, kun je je dat wel permitteren. Of als dat soort theater echt je kernactiviteit is. Maar wij willen meer: wij willen een grote opera maken in Duitsland én een voorstelling voor één toeschouwer. Ik zou niet kunnen kiezen."

Hamlet van Abattoir Fermé. Vanaf morgen in Kunstencentrum Nona, Mechelen. Daarna op tournee.

FILM. Wij voelen aan ons theewater dat de problematische *Fast & Furious 9* de komende maanden wel vaker in deze rubriek zal opduiken. Vorige week kwam het bericht dat deel negen met een jaar is uitgesteld. Nu zegt **Vin Diesel** dat het uitstellen niet de schuld is van Dwayne Johnson. Opmerkelijk, want de twee acteurs kunnen elkaars bloed drinken, sinds Johnson 'bepaalde' mannelijke *Fast & Furious*-collega's 'lui en onprofessioneel' noemde. Zet de popcorn klaar: deze soap wordt beter dan de film.

MUZIEK. Wie al veel ellende heeft veroorzaakt, kan maar beter iets positiefs doen. Zo doneert **DJ Tiësto** 200.000 dollar aan de slachtoffers van de schietpartij vorige week in Las Vegas.

Vorige week schonk collega Diplo ook al 100.000 dollar. "We zijn het aan de stad verschuldigd", schreef Diplo daarover. Tiësto zal de overschrijving allicht niet voelen. De Nederlander staat met een inkomen van 39 miljoen dollar op de tweede plek in de Forbes-lijst van best betaalde dj's ter wereld.

MUZIEK. De Amerikaanse rapper Nelly, bekend van het witte plakkertje op de wang, is zondagochtend vrijgelaten nadat hij de nacht doorbracht in de cel. Zaterdag werd hij opgepakt in Auburn, een voorstad van Seattle, op verdenking van verkrachting. Een vrouw was naar de politie gestapt, nadat ze door Nelly werd aangerand in de tourbus van de rapper. Maar volgens Nelly's advocaat is er geen vuilte aan de lucht. Nelly is weer vrij, en er werd geen klacht ingediend.

Volgend maand treedt hij twee keer op in Nederland. De gevreesde tourbus doet België niet aan.

FILM. Het plotse overlijden van actrice **Carrie Fisher**, bekend van haar rol als Princess Leia in het *Star Wars*-universum, is met stip het droevigste showbiznieuws dat ondertekende vorig jaar heeft overleefd. De opnames voor de volgende film – *The Last Jedi*, die op 13 december in de zalen komt – waren gelukkig al ingeblikt. Maar nu blijkt dat Fisher in het sluitstuk van de nieuwe trilogie een nog grotere rol zou gekregen hebben. Dat zei collega-acteur Mark Hamill tijdens New York Comic Con. "Ik weet dat ze gaan proberen om een manier te vinden om prinses Leia's verhaal in *Episode IX* een plek te geven, met alle respect die ze verdient", zei de vertolker van Luke Skywalker. (RB)

► Acteur en regisseur **Stef Lernous: 'We brengen Hamlet hoe wij het willen.'**

© BOB VAN MOL